Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0415U000878

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-04-2015

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Роменський Олександр Олександрович

2. Romensky Olexandr Olexandrovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 07.00.02

Назва наукової спеціальності: Всесвітня історія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 13-03-2015

Спеціальність за освітою: 8.02030201

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.051.10

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: Україна, 61022, м. Харків, майдан Свободи,4

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 03.09.25

Тема дисертації:

1. Русь у зовнішній політиці Візантії в останній чверті X ст.

2. Rus’ in the Foreign Policy of Byzantium in the Last Quarter of the 10th Century

Реферат/анотація:

1. Об’єкт дослідження: зовнішня політика Візантійської імперії. Мета дисертації: з'ясування ролі і місця Русі у зовнішній політиці Візантії останній чверті X ст., впливу політичних, дипломатичних, військових і релігійних контактів на історію обох держав. Методи: історичний, логічний, абстрагування, конкретизація; порівняння, узагальнення, аналогія, аналіз, синтез, індукція, дедукція, історико-порівняльний, історико-генетичний, історико-типологічний. Наукова новизна: у дисертації проведено дослідження русько-візантійських відносин в останній чверті X ст. (976–997) – періоді, що ознаменував докорінні зміни у стосунках двох держав; дослідження базується на різних типах та видах джерел – письмових (наративних та документальних), сфрагістичних, нумізматичних, зображальних, археологічних, висвітлено основні концепції дослідників XVIII – початку XXI ст.; проаналізовано внутрішньополітичну ситуацію в Візантії (апостасії 976–989 рр.) та її вплив на зовнішню політику Імперії; визначено дату Хрисопольської битви військ Василія II та Варди Фоки як terminus ante quem оформлення союзу русів та візантійців – березень 989 р.; встановлено, що Корсунський похід князя Володимира був спричинений прагненням контролю над

Балтійсько-Чорноморським шляхом «із Варяг у Греки», закріпленням прав та привілеїв верхівки русів у торгівлі й дипломатичних відносинах з Візантією; визначено хронологію Корсунського походу, тривалість облоги Херсона з червня 987 по березень 988 р.; спростовано точку зору про порушення Візантією матримоніальної угоди з Руссю; проаналізовано зміст та обставини укладення русько-візантійського договору, запропоновано його датування навесні-влітку 988 р.; простежено дипломатичне та політичне значення шлюбу принцеси Анни з Володимиром; підтверджено думку про хрещення й шлюб князя у Херсоні на великій агорі, встановлено дату – на Великдень чи П'ятидесятницю 988 р.; обґрунтовано час хрещення киян між 20 липня та 1 серпня 988 р.; затримка у створенні митрополії на Русі пов'язується із церковною політикою Василія II, вакантністю Константинопольської патріаршої кафедри. Практичне значення: матеріали дисертації можуть бути використані при підготовці узагальнюючих наукових праць, навчальних посібників з історії Візантії та Русі, загальних курсів та спецкурсів з історії Візантії, Русі, візантійсько-руських відносин, міжнародних відносин, історії Церкви, в музейній справі, при археологічних дослідженнях на території Національного заповідника «Херсонес Таврійський». Сфера використання: вищі навчальні заклади освіти.

2. The object of the research – the foreign policy of Byzantium. The dissertation purpose: finding-out of a role and place of Rus' in the foreign policy of Byzantium in the last quarter of the 10th century, influence of political, diplomatic, military and religious contacts on a history of both states. The methods: historical, logic, abstracting, concrete definition; comparison, generalization, analogy, analysis, synthesis, induction, deduction, historical-comparative, historical-genetic, historical-typological. Scientific novelty: the dissertation investigates the Rus'-Byzantine relations in the last quarter of the tenth century; (976-997) – the period, which was marked by cardinal changes in the foreign policy of the two states. The study is based on the different types and kinds of sources: written (narrative and documentary) ones, sfragistic, numismatic, visual, archaeological; major historiographical concept of XVIII – beginning of XXI century are revealed; the political situation in Byzantium (apostasies of 976-989 A.D.) and its influence on the foreign policy of the Empire are analyzed; the date of the Chrisopolis battle between the troops of Basil II and Bardas Phocas as a terminus ante quem of the formation of union Rus and Byzantines is established – March 989; Prince Vladimir Korsun campaign was caused by the desire of control over the Baltic-Black Sea route "from the Varangians to the Greeks", securing the rights and privileges of the ruling classes of Ruses in trade and diplomatic relations with Byzantium; the chronology of Korsun campaign, the duration of the siege of Cherson from June to March 987-988 is defined; the view about an inappropriate Byzantium matrimonial agreements with Rus' is refuted; the contents and circumstances of conclusion of Rus'-Byzantine agreement pointed out; offered its dating in the spring and summer of 988; the diplomatic and political significance of the marriage of Princess Anna with Vladimir is studied; the opinion of the baptism and marriage of the prince in Cherson large agora is grounded; the date of the Vladimir's baptism – at Easter or Pentecost 988 is established; the baptism of Kiev citizens between 20 July and 1 August 988 is substantiated; the delay in the establishment of the metropolis in Rus' is associated with the church policy of Basil II and vacant Constantinople Patriarch's cathedra. Practical value of research: the materials of the dissertation can be used by preparation of generalizing scientific works, manuals on a history of Byzantium and Rus', general courses and special courses on a history of Byzantium, Rus', Byzantine-Rus' relations, international relations, history of Church, in museum business, at archaeology researches in territory of Tauric Chersonese National preserve. Sphere of use: higher educational institutions.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сорочан Сергій Борисович
2. Sorochan Sergiy Borysovych

Кваліфікація: д.і.н., 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Майко Вадим Владиславович
2. Майко Вадим Владиславович

Кваліфікація: д.і.н., 07.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лиман Сергій Іванович

2. Лиман Сергій Іванович

Кваліфікація: д.і.н., 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гордієнко Дмитро Сергійович

2. Гордієнко Дмитро Сергійович

Кваліфікація: к.і.н., 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Калініченко Володимир Вікторович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Калініченко Володимир Вікторович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.